

Українська література

Тема №1. Усна народна творчість

- Процес виникнення фольклору. Багатство і розмаїття українського фольклору. Види родинно-побутових пісень (про кохання, про сімейне життя, жартівливі). «Місяць на небі, зіроньки сяють...», «Цвіте терен, цвіте терен...», «Ой під вишнею, під черешнею...»
- Українські народні балади. Тематичні та стильові особливості, сюжет, герої українських балад. Класифікація балад. «Ой летіла стріла», «Ой на горі вогонь горить».

Тема № 2. Давня українська література

- Розвиток писемності після хрещення Русі-України (988 р.). Найдавніші рукописні книги Київської Русі (Остромирове Євангеліє, Ізборник Святослава)
- Перекладна література. Біблія як Святе Письмо й художній текст. Українські переклади Біблії. Притча про блудного сина.
- Використання біблійних тем, сюжетів, мотивів, образів у зарубіжній та українській літературах. Легенди: про Вавилонську вежу, про Мойсея.
- Літописи як історико-художні твори. «Повість минулих літ». «Поученіє Володимира Мономаха», Києво-Печерський патерик .
- «Слово о полку Ігоревім» — давньоруська пам'ятка, перлина українського ліро-епосу. Історична основа твору. Переклади й переспіви його в ХІХ–ХХ ст. Питання авторства. Особливості композиції та стилістичних засобів. Образи руських князів у творі. Наскрізна ідея патріотизму. Символічно-міфологічні образи та їхнє значення. Фольклорні мотиви. Роль пейзажу в розгортанні сюжету. Поетичність образу Ярославни.
- Розвиток книгодрукування. Перші друковані книги в Україні. Іван Вишенський, Іван Величковський, Семен Климовський – видатні діячі української культури.
- Г. Сковорода. Життя і творчість філософа, просвітителя, поета. Його християнські морально-етичні ідеали. Біблійна основа творчості та його вчення про самопізнання. «Всякому місту – звичай і права...»
- Г. Сковорода. «De libertate». Проповідь житейської невибагливості, пошуку гармонії з собою і світом. Повчальний характер і художні особливості збірки «Байки Харківські». «Бджола та Шершень».

Тема № 3. Нова українська література. Творчість І. Котляревського, Г. Квітка – Основ'яненка

- Суспільно-історичні, культурні обставини. Літературний процес кінця XVIII ст. – першої половини XIX ст. Розвиток фольклористики, етнографії. Основні художні напрями. Визначні українські письменники.
- Творчість І. Котляревського – новий етап у розвитку національного самоусвідомлення. Драматург і театральний діяч. Історія появи «Енеїди» ТЛ: травестія, пародія, бурлеск.
- І. Котляревський. «Енеїда». Бурлескний гумор, народна українська мова. Національний колорит, зображення життя всіх верств суспільства, алюзії на українську історію в поемі.
- І. Котляревський. «Наталка Полтавка». Соціально-побутова драма «Наталка Полтавка» – перший твір нової української драматургії. Колоритні образи твору
- Г.Квітка – Основ'яненко. Батько української прози. П. Куліш про Г. Квітку. Гуманізм та християнські ідеали, етнографічне тло творів. «Маруся» - перша україномовна повість нової української літератури. Художнє розкриття письменником традиційних народних моральних уявлень. Утілення морального й естетичного ідеалів в образі головної героїні твору.
- Ідейно-художні особливості романтизму. Зв'язок із ідеями Просвітництва, з національним рухом. Поети-романтики. Значення романтизму для нового етапу розвитку слов'янських літератур.
- Петро Гулак-Артемівський. Балада «Рибалка». Вічна тема кохання. Засоби романтичного зображення. Фольклорна основа твору.

Тема № 4. Нова українська література. Творчість Є. Гребінки, М. Гоголя

- Євген Гребінка. Вірш «Човен». Образ небезпечної морської плавної як уособлення життєвого шляху людини.
- Творчість М. Гоголя, уродженця України, місце його творчості на порубіжжі культур двох народів. Вираження глибини національного духу у творах прозаїка та драматурга, українська історія та фольклор як їх джерело. Повість «Тарас Бульба» . Сюжет твору. Внутрішній епічний розмах твору. Піднесено-героїчний образ головного героя.

Тема № 5. Нова українська література. Творчість Т. Шевченка

- Т.Г.Шевченко – геніальний поет, мислитель, пророк національного відродження в Україні. Перші поетичні твори баладного та елегійного жанрів («Причинна», «Думи мої...»).
- Т.Шевченко. Рання творчість. Оглядове вивчення історичної теми у творчості Кобзаря («Іван Підкова», «Тарасова ніч», «Гайдамаки»).
- Т.Шевченко. Вісь неперервності історичного часу («До Основ'яненка»).
- Т. Шевченко. Національна проблематика періоду «Трьох літ». Поема («комедія») «Сон» і тогочасна суспільно-політична дійсність. Композиційний прийом «сну», його роль для розширення можливостей поетичного зображення

Т. Шевченко. «Сон». Протистояння імперського режиму і вільнодумної, національно свідомої особистості. Сатиричний характер поеми.

-Т. Шевченко. «Кавказ». Пристрасний відгук на тогочасну загарбницьку імперську політику. Продовження теми національно-визвольної боротьби. Узагальнена ідея поеми — неприйняття насильства, поневолення людей, осуд загарбницьких воєн.

-Т. Шевченко. «І мертвим, і живим, і ненарожденним...». Продовження теми «землячків» у посланні. Викриття конформізму значної частини української еліти. Засудження комплексу меншовартості, національного безпам'ятства та байдужості до рідної мови. Критичний перегляд національної історії задля перспективи її кращого майбутнього.

- Т. Шевченко. «Вічна» тема матері й сина. Еволюція жіночого образу у творах.

-Т. Шевченка. Романтичний тип втілення теми жіночої долі. «Катерина».

-Т. Шевченко. Реалістично-побутовий тип втілення теми жіночої долі. «Наймичка».

-Лірика Т. Шевченка періоду арешту й заслання і після повернення з нього.

«Доля», «Росли укупочці, зросли...». Риси автобіографізму в образі ліричного героя. Ностальгія за ідилією родинного життя, висока філософія життя людини на землі

-Біблія в житті Т. Шевченка. Світле пророцтво поета («Ісаїя. Глава 35»).

-Художня інтерпретація творів із Книги псалмів, риси її національної своєрідності у Т. Шевченка.

- Світова велич українського поета. Визначні діячі світової культури про Шевченка. Його вплив на літератури інших народів. Шевченко та історико-культурний поступ України. Ушанування пам'яті поета в Україні й за кордоном.

Тема № 6. Нова українська література. Творчість П. Куліша, М. Вовчок

- П. Куліш – відомий письменник, перший український професійний літературний критик, перекладач автор підручників для школи, українського правопису («кулішівка»). Романтична основа світогляду. «Чорна рада» – перший україномовний історичний роман-хроніка. Походження його назви. Історична основа й авторська уява, романтичність стилю. Динамічний інтригуючий сюжет. Непросте життя та романтичні пригоди головних героїв. Загальнолюдські риси ініціативності, працьовитості, лицарства, благородства, вірності почуттю та обов'язку.

-Марко Вовчок. Життя і творчість. Вовчок як перекладач. «Народні оповідання»; продовження теми народного життя в повісті «Інститутка».

Антилюдяна суть кріпосництва та солдатчини. Образи персонажів — людей із народу та панночки. Авторська позиція у творі.